

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДГОВОР КЪМ БЪЛГАРСКОТО ИЗДАНИЕ

5

ЗА КАКВО СТАВА ДУМА

7

ПРЕЛЮДИЯ

ПРЕЗИДЕНТЪТ И ИНДИАНСКИТЕ МОГИЛИ: Джеферсън открива стратиграфията. Скелети — и какво можем да научим от тях. За пръв път се поставя въпросът: Откъде са дошли първите жители на Америка?

11

ПЪРВА КНИГА

1. КОЛУМБ, ВИКИНГИТЕ И СКРЕЛИНГИТЕ: Необикновената географска карта. Наистина ли Колумб е открил Северна Америка? Колумб ли е първият антрополог? Кенсингтънският камък — оригинал или фалшификат? Вече няма съмнение, викингите са открили Америка. Доказателството на Хелге Ингстад. Фурията Фрьойдис. Снори — първият бял жител на Америка. „Кресливите сбръчкани глави“.

17

2. СЕДЕМТЕ ГРАДА НА СИБОЛА: Лае Касас обвинява. Северна Америка е завоювана от юг. Изпълненото с приключения пътешествие на човека, наречен „Кравешката глава“. Девет години мъчения. Първото описание на бизона. Свещеникът от Ница. Естеванико, мавърът от Асамор, открива Сибола. Коронадо завладява първите пуеблоси. „Капитан Мустакачко“. Животът в пуеблосите.

30

3. ХИМН НА ЮГОЗАПАДА — ОТ БАНДЕЛИЕР ДО КИДЪР: Пешком през пустинята. Дивият Югозапад. Първите изследователи. Къшинг, „лековитото цвете“. Лековитото цвете се брани. Банделиер и Морган. Смъртта на Банделиер — непоправима загуба. Ученият пише роман. Кидър в Пекос. „Ще сторите най-добре да се сдобие с няколко коня...“ „В антропологията „теорията“ е неприлична дума!“ Последните петима от Пекос. Първата относителна хронология.

52

4. ВЪЗХОД И УПАДЪК НА ПУЕБЛОТО АЦТЕК: Един старец си спомня. В Ацтек никога не са живели ацтеки. Децата-чудо. Ърл Морис прави разкопки. Не се ли прекалява с разкопките? Кивите — можете пазят своите тайни. 1500 души в

352 помещения. Ацтек е бил обитаван на два пъти. След 1252 година — град на призраци.

68

5. МУМИИ, МУМИИ... Умната и необикновена мисис Морис. „Кога кивата не е кива?“ Добре запазената „Малка Алис“. Кога мумията е мумия? Мумия на куче печели „Синята лента“ на изложба за кучета. Обувки без крака, огърлици без шии. Епидемия по децата. Предколумбовата епоха не познава милитаризма. Легендата за здравословния живот на първобитните народи. Сандък с мумия и четири флейти.

78

ВТОРА КНИГА

6. КАКВО Е АРХЕОЛОГИЯТА И ЗАЩО Я ИЗУЧАВАМЕ? Антропологията е наука за човека, археологията е наука за оставеното от човека. Проблемът е сложен, отколкото изглежда. „Трябва да замисляме с плам, но да осъществяваме замислите си спокойно.“ Особеното положение на североамериканската археология. Сега в Съединените щати се преподава археология в 137 университети и колежи. В САЩ има 536 музея с постоянни експозиции на предмети от индианския бит и култура. Еволюцията на човека от каменната епоха в „лабораторията“ на Северна Америка.

85

7. ПЛАСТОВЕ И КЕРАМИКА: Кидър разказва една история... и обръща надолу с главата законите на стратиграфията. Как възникват пластове? 38 пласта дават сведения за 8860 години. Човешката цивилизация започва с керамиката. Кой я е изобретил? Бо-бо и праисторическото свинско печено. Керамиката може да се датира с термолуминисцентния метод.

91

8. ЧАСОВНИКЪТ НА ВРЕМЕТО: Петдесет и четири научни дисциплини помагат на археологията. Уилърд Ф. Либи и С¹⁴. Така нареченото полуразпадане. Всички сме радиоактивни! Най-интересната лаборатория на света. Първите резултати са сензация за международната археология. Но винаги ли са верни датировките? Водородната бомба създава затруднения за археолозите. Нобелова премия за изследвания, свързани с археологията.

99

9. БЕЗКРАЙНОТО ДЪРВО: Д-р Дъглас и слънчевите петна. 1929 година — начало на нова ера. Какво се е случило между 1650 и 1725 година? Така нареченото „застъпване“. Колко точно е датирането по дървесните годишни пръстени? Пуебло Бонито и опърничавите индианци. Няколко топа лилаво кадифе. Датирането по годишни пръстени се прилага къде ли не — дори при катедралата в Трир.

107

ТРЕТА КНИГА

10. ПО ПЪТЕКАТА НА ВРЕМЕТО: Абсолютна хронология за пуеблосите и кошничарите. Кратка характеристика на Кошничари I—III и Пуебло I—IV. Огърлица от 5700 раковини. Службата за национални паркове и мини-музеите. Каса Гранде, Замъкът на Монтесума и Бетатакин. Колтън основава музей. Плодородната „черна земя“. 800 развалини на територията на Упатки. Ораби — по-стар от Берлин.

Психологът Юнг чува удивително мъдри думи в Таос. Гъоте за Америка. Изгубеният град Лукачукай.

116

11. ЛЮБОЗНАТЕЛНИТЕ БРАТЯ ОТ МЕСА ВЕРДЕ: Убийството на Ричард Уедърил. Впечатленията на една европейка — Джакета Хокс. Скалният дворец. Фотографът Джексън. 322 448 посетители за едно лято. Реактивните самолети застрашават развалините. Кидър по следите на братята Уедърил. Кой е живял преди Кошничарите?

133

12. КУЛТУРИ НА ИЗЧЕЗНАЛИ ПЛЕМЕНА — КОЧИСЕ, МОГОЛБОН И ХОХОКАМ: Кой е дошъл първи? Хронологическа таблица. Седемте фази в развитието на културата Хохокам. Снейктаун — Градът на змиите. Вторите разкопки на Хаури. Влияние от юг? Игра на топка. Индианец хохокам е изнамерил „есването“ като художествен способ 500 години преди Албрехт Дюрер. „Жертвоприношения“ с керамика. Най-големите строители на канали в Америка.

138

13. ИСТОРИЯТА НА ЦАРЕВИЦАТА: Големият проблем на domestikацията. Къде е възникнало за първи път земеделието? Най-важните изобретения в историята на човечеството. „Каин“ и „Авел“ вече са гледали домашни животни и са култивирали растения. Досадните пуяци. С бомби срещу птиците. Какво всъщност е domestизирано в Северна Америка? Странстванията на домата и картофа. Златните 'кочани. Царевницата не може да се размножава оставена сама на себе си! Откъде е дошла тя? Фалшивата „вкаменелост“. Загадката е решена.

148

ЧЕТВЪРТА КНИГА

14. ОТКРИВАНЕТО НА МАУНДИТЕ 8816 кубически метра пръст. Повече труд, отколкото за строежа на египетските пирамиди. Съобщенията на първооткривателите. „Старият Типекану“ — девети президент на Съединените щати. Генерали и духовници. Кавалерийски офицер пътува пеша. Разрушаване на маундите. Смитсъновият институт. Три книги.

158

15. ФАНТАСТИЧНИ ТЕОРИИ — ОТ АТЛАНТИДА ДО СТРАНАТА „МУ“: Индианците не са хора. Теорията на ловеща на вещици. Десетте изчезнали племена на Израил. Мормоните. Според архиепископ Ушер светът е създаден през 4004 г. пр. н. е. Жителите на Атлантида и техните летателни апарати. Страната „Му“ с 64 милиона жители. За психологията на дилетантите.

167

16. КАК БЕ РАЗКРИТА ЗАГАДКАТА НА МАУНДИТЕ: Необикновената площадка за игра на голф. Маундът „Голямата змия“ в Охайо. Пирамиди в Съединените щати. 2700 години могилостроители. Адена и Хоупул. Маундът Кахокиа по-голям по площ от Хеопсовата пирамида в Египет. Маундът-съкровищница. Перли за 2 000 000 долара. Въображаемият предколумбов железен век. „Великото слънце“ и „вонещиците“.

173

17. АМЕРИКАНСКИЯТ ГОЛИАТ: Облогът между фермера и пастора. Пет тона гипс се превръщат в човешко изображение. Най-голямата вкаменелост на света.

Емерсън казва: „Удивително и несъмнено древно!“ От цирка в музея. Един писател изказва съмнения относно черепа на Калаверас. Пилтдаунският скандал. Има ли човек от ледниковия период в Северна Америка?

189

ПЕТА КНИГА

18. ФОЛСЪМСКИЯТ ЧОВЕК: Един чернокож каубой попада на находка. Откритието получава световна известност. Първите следи на човек от ледниковия период в Северна Америка. Фиджинс намира доказателството, Кидър и Робъртс го потвърждават. Фолсъмският човек е ловувал животни, изчезнали преди 10 000 години. Защо от скелетите на бизоните липсвали опасните прешлени?

193

19. ЧОВЕКЪТ ОТ САНДИА: Прашната пещера. Младите скаути пропускат случая да направят едно голямо откритие... Нокътът на гигантския ленивец. Човешки следи в петия пласт? „И тогава го открихме!“ Останки от оръжия — но нито следа от човек! Спорът около възрастта на човека от Сандиа.

196

20. СВЕТАТ НА ПЪРВОБИТНИТЕ ЛОВЦИ: Влиятелната личност. Един филмов продуцент пише за първобитните ловци. Находището Линденмайер. 6000 каменни сечива. Първите американски жетони за игра? Върховете Кловис. Гипсов блок в лабораторията. Спор между геолозите и физиците. Деветте малки мамута от фермата Ленър. Проблеми с датировките. Ортега-и-Гасет за човека. Най-старата фабрика за обувки в историята на човечеството.

203

21. ИЗМИРАНЕТО НА ГОЛЕМИТЕ ЖИВОТНИ: Старецът от Коу-Рей-Соу-Коу. Колко време е нужно, за да бъде изработен връх на копие? „Изящните“ оръжия. Атлатълът — първото чудодейно оръжие на човека. Описание на един лов на бизони. Огън срещу животните. Кога и защо са измрели мамутът, бизонът и другите големи животни? Човекът като ловец и жертва.

212

22. ИНТЕРМЕЦО — КУЛИТЕ НА МЪЛЧАНИЕТО: Един фермер открива необикновени строежи. 500 кули. Война и смърт. Зловещата находка. Мумии... „Сърбящият пръст“, „Големият силач“ и „Смелата Тигания“. Кой е бил този народ и кой го е унищожил?

219

23. НАЙ-ДРЕВНИЯТ ЖИТЕЛ НА АМЕРИКА И МОМИЧЕТАТА ОТ МИД-ЛАНД И ЛАГУНА: „Човекът от Небраска“ — член на семейството на свините. Мидландският Тепекспанският човек принадлежат към вида «Homo Sapiens». Противоречиви мнения. Човек в Африка преди 1 750 000 години? Неандерталецът — „сляп клон“ в еволюцията на човечеството. Кроманьонският човек — най-близкият наш предтеча. „Ако във вагона на метрото влезе кроманьонец, Вие вероятно няма да му обърнете внимание!“ Един юноша открива череп. Черепът обикаля половината свят. Д-р Бергер датира черепа: отпреди 17 150 години!

225

24. ПЪТЯТ ПРЕЗ БЕРИНГОВИЯ ПРОТОК: Море, забулено в мъгла. Витус Беринг. „Пришълците не са знаели, че са първите жители на Америка.“ Косвени доказателства. „На юг!“ Скоростта на разселване. Заселването на два континента. Загадката на забавеното културно развитие.

231

ЕПИЛОГ

25. ПОСЛЕДНИЯТ АМЕРИКАНЕЦ ОТ КАМЕННИЯ ВЕК: Пред кланицата. Човекът, който не говорил на никакъв известен език. Първата дума — „сивини“. Терор над последните хора от каменния век. Човек от каменния век става чистач в музея. Иши се учи и учи другите. Трудното изкуство да се добива огън. Последният човек от каменния век в Северна Америка е погребан заедно с оръжията си през 1916 година.

БЕЛЕЖКИ	243
ПОКАЗАЛЕЦ	254